

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	60 f.	1 óra	1 K.
1 évre	1 K 80 f.	1 évre	3 K.
1 évre	3 K 60 f.	1 évre	6 K.
1 évre	7 K 20 f.	1 évre	12 K.

Megjelenik minden hétköznap este
8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.
Szerkesztő: ...
Gyűjteményi szám: hétköznap 2 f.
Vasárnap 4 f.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

HÖNAPOKON

keresztül nem jártam kaszinóba, vendéglőbe, kávéháza, még társaságba sem, az utcán is egyedül sétáltam, mert féltem a pesszimistáktól, a Konrád uraktól, az echthőterektől, a pikkolóhadvezetőktől. Valósággal üldöztek a pesszimisták. Mindig pesszimistával hozott össze a balsors. És sugták a fülembé a százezer foglyunkat, a pótolhatatlan veszteségeinket, hat vármegye kiürítését és az oroszok biztos vízijét Budapesten, sőt Székesfehérvárra is elvezényelték őket. Minden napra volt néhány vasműhírünk, s ha talán az ágy alá bujtam volna, még ott is meg kellett volna hallanom. Csak a reggelim volt nyugodt, mert addig nem találkoztam velük. Ebédemet már elrontották, a vacsoráról meg ne is beszéljünk. Egész beteg lettem a pesszimistáknak. Nem hittem nekik, de mégis bántott a mégséjük.

Elesett Przemysl. Kétségbeestem. Nem Przemysl, hanem a pesszimisták miatt. Mi lesz most? Micsoda rémhíreket kell naponként megemésztennem. Már előre gyógyíthatatlan gyomorajót éreztem. Még jobban féltem az emberektől. És jöttek az én rémeim. Biztattak, azt mondták, jól állunk. Azt mondták, hogy most már nem kell félnünk. Nekem mondták, a kinevetett optimistának. Ezután mindennap ezt újságotlák. Kezdtém újból társadalmi lény lenni. Kaszinóba mentem, azal fogadtak, hogy ne féljek. Én ne féljek a rajongó bizakodó. Kávéháza mentem, ott is így fogadtak. Mindenhova mentem, mindenütt biztattak. Végre egészen lefőztek a pesszimisták. Csak egy kis gnópmotimista

lettem mellettük. Egy kis liliputi, akinek optimizmusa szóba sem jöhet. Ezt eredményezte egy hónap alatt Przemysl esete.

A csodavár elesett, de vele együtt meghaltak a pesszimisták is. Eljének az Istéiben boldogult pesszimisták.

Háboru.

A kárpáti harcok
hevessége mintha teljesen megszűnt volna; az oroszok úgy látszik belátták, hogy emberparazlók, vakmerő támadásaikkal kevés, ugyiszólván semmi eredményt sem tudnak elérni. Átvették szerepüket az ágyuk, hogy nyugtalanítsanak, idegesítsenek, hogy eltereljék a figyelmet a készülődésekről, a jövődó tervekről. Bár a hivatalos jelentés szerint nyugalom volt a Kárpátokban, kisebb, nagyobb harcok azonban még ilyenkor is fordulnak elő; így ilyen összecsapás alkalmával csapataink közül 200 orosz ejtettek foglyul.

Bukovinából
ismét harcokat jelentenek. Az oroszok, hogy előrenyomuló seregeinket föltartóztassák, minden megkísérlelnek. Legutóbb éjjeli támadással próbálkoztak a Pruth folyó mentén. De csufosan megjárták. Csapataink gyilkos tüzeléssel fogadták az állásaikhoz közeledő ellenséget s gépfegyverekkel irtózatos pusztítást vittek véghez az orosz csapatok között. — Novoszielcánál ugyancsak sikerrel dolgoztak ágyúink. Megsemmisítettek egy egész csapatot és a dolzói orosz sereg vezérkarának valamennyi tisztjét halálra sebeztek.

A franciák
folytatják részleges támadásukat, de kevés sikert mutathatnak fel, annál jobban dolgoznak hanggal és szóval. Telekürtölték az egész világot győzelmi híreikkel — hiszen ez már megörögzött régi szokásuk — de a német főhadiszállás hamar lezsaláította őket a magas lőhát-

A német-angol
tengeri háboru eddigi eredményéről most adtak ki egy jelentést. Eszerint a német tenger alattjárók nfárcius 15-től április 15-ig 52 gőzöst süllyesztettek el. Ezeknek a legnagyobb része perze angol, de azért francia is akad közöttük szép számmal, ami a franciákat már kezdte egy kissé idegesíteni.

A Dardanellák
sokkal keményebb dió, mint a hogy aztaantant gondolta volna. Még csak a kezdet kezdetén vannak a támadással és már is sokba került a kísérlet az angol-francia hajóhadnak. A törökök elhelyeztettek 2 óriás angol csatahajót, 1 francia hajót és 2 orosz páncéloshajót. Megsértült az angol hadihajókból 11, a franciából 4, emellett 2 hidroplán, 1 torpedócsónak, 3 aknakutató és egy szállítógőzös ment tönkre a török ágyuk hatásos tüzeléséből. Szóval a helyzet így áll: az angol flotta paranesnokát visszahívták, a törökök pedig ujjonganak kivított sikereik fölött.

Vilmos császár kitüntetései Hindenburg-ezredében.

Hindenburg ezrede április másodikán oly fényes diadalt aratott az oroszokon, hogy nemcsak a monarchia, hanem maga Németország is bámulattal békésül erről a haditényről. A fényes diadal történetét már kézízen megírta a Fejérmegyei Napló egy résztvevő Hindenburg-hadnagy elbeszélése után. Annak idején meg is említettük, hogy magas és tömeges kitüntetések fognak követni az ezred diadalát. A kitüntetések még csak azután fognak nyilvánosságra kerülni, így természetesen azokat még nem közölhetjük.

Vilmos német császár kitüntetéseit azonban már részben tudjuk a harctérről kapott tu-

dósításunk alapján. Így Pittner Alajos ezredparancsnokot, Lrettier századost, ezredsegédtszertet és Mihályi főhadnagyot a császár a német vaskereszttel tüntette ki. Ezenkívül még négy tiszt kapott magasabb kítüntetést, akiknek nevét azonban csak később fogjuk megkapni harctéri tudósítóktól.

Gecseg koma.

Hindenburg ezredének egyik lelkes katonatisztje írja a harctérről a következő sorokat egy derék bicskéi 69-esről, aki a háboru száz veszedelme között sem vesztette el humoros jókedvét, végre azonban ő is a hősi halottak közé került. A kitünö tolu tisztnek már több írása megjelent a Fejérmegyei Naplóban.

— Bizony nem hittem volna, hogy csak holtan látalak viszont, mikor elhagytalak. Miért nem vittelek magammal patrubá? Akkor talán még most is itt lennél mellettem. Akkor talán még most is nevetnénk, kacagánk az ágyudörög és puskaropogás között. De én azt hittem, mindnyájan azt hittük, hogy golyó Téged nem fog. Hiszen úgy rohantál ezer halálom, sok ütöközéten keresztül, mintha soba semmi bajod nem történhetnék. Hiába intettek: ne siess, ne fuss, a golyó ugys eltalál, ha lassan jársz is. De te csak azt felelted mindig:

„Zászlós ur tanított rá, hogy nem minden golyó talál. Meg azután nálam egy kis halál nem tesz semmit, őseinknél szintugy volt.”

Hisz én mondtam, hogy ugy van; én biztaltalak benneteket ezzel, még a dicső halállal, de Téged nem, csak azokat, kiknek nem volt erős szívük. Tenéked nem mondtam soha, te bátor és vitéz voltál. Akárhová kellett mennem, mindenütt előálltál: „Majd én megyek!” Ha patruba mentünk, honnan kilátás nem volt a visszatérésre, te voltál az első. Ha be kellett éjszaka menni egy házba, te nyitottál be először. Mikor század a Drinán átkelt, te ugrottál legelőbbsnek partra. Ha rohamra men-

SOVEGJÁRTÓ vászonruháza. Barátok épülete.

Nagy választék

szines zephijrek, karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ szabott árak.

Előzetes jelentés.

Jön! Pénteken, szombaton és vasárnap a világ-hírű Conan-Doyle ciklus utolsó sorozata:

AZ APOLLÓBA

Dr. MORS.

Scherlock Holmes szerepét Ferdinánd Bonn, a kiváló német színész alakítja.
Rendes helyárak

Előzetes jelentés.

Jön!

ünk, te kaptad fel a puskát és rohanált előre visszatolva szaksz-parancsnokodat: „Hadnagy urra még szükség lehet!” Csak egyet kértél, hogy ne dicsérjenek szemtől szembe.

Gecseg koma! Csak így nevezett az egész zászlóalj. Csutorád mindig tele volt olyan jófajtaival és nem fukarkodtál vele. Számomra is tartottál egy kevés szilvabort, tarisznyádban egy-két piros almát, melyről tudtad, hogy annyira szeretem. Mindenki sógorod volt, testvéred és komád! Mindig tele volt az ajkad mesével, fűtylel, nótával. Meg-meg húzódtál egy-egy szikla mögött s midőn jobbra-balra patogtaltak le róla, a golyók, meg-meg kacagttál! Mondásaidat!

„Mán ilyen szépen még a kicsikek asszonyok: rostája sem szólt, mikor a kukoricát patogtatták.”
Ha egy-egy gránát pattant el a lábad előtt, ha egy-egy srappel a fejed felett, oda-odaszóltál a szomszédoknak:

„Vigyázz koma, mert beveri fejedet, akár a kicsérdi búcsun a jég!”

Bizony Gecseg, nem kellett volna annyit tréfálnod velők, mert azok nem ismerik a vicceket. Egyszer figyelmeztettek már, mikor sapkád lyukasztotta csak át egy ujnyival a homlokod felett és köppenyedet, hogy kivetője olyan lett, akár a rosta. Akkor mutogat-d nekem és bajtársaidnak tréfálkozva:

„Lássz zászlós ur, nem fog engem ez a zápor... Csak a szabónak csinál munkát... Különb volt az három esztendővel ezelőtt az érdi búcsun, mert bőrig áztam.”

Pedig tudtam, hogy ez lesz vége. Vucskánál is, mikor harminc lépésre voltunk a szerbektől, akkor is nagyon vakmerő voltál.

Fák mögül lövöldöztünk s ki csak fejt ki merete dugni, halál fia volt. Te négy kéz láb kezdted ide-oda csuszni, hogy tisztíjüket kicsald a fa mögül. Az rád célzott, de te gyorsan a fa mögé ugortál és ledurrantottad. Oda szaladt még kettő, hogy fel fogja és Te azokat is leszedted. Azután oda kiállottál hozzám:

„Zászlós úr a hatodik treffer. Már minden fogamra jut egy szögám a másvilágon. Azt hiszem; eleget tettem a magyar becsületnek.”

„Eleget, eleget!” feleltem.
„Hát akkor pipázhatok egyet?”
En rábólintottam s te nyugodtan leültél a fatönk mögé, megtömted a pipát, rágyújtottál a szután pipázva dolgoztál tovább.

Miért nem voltam ott a pozsegai ütözetben? Talán nem löttek volna meg a szerbek, ha mellettem lettél volna Gecseg koma? Miért nem vittelek magammal parubla?

De te kérted: „Zászlós ur, ma hagyjon itt, mert verekedni akarok. Utolsó bombám is oda szeretném vágni egy szerb fejéhez.” És ott hagytalak és ott maradtál örökre. Gecseg koma, én már csak holtan láttalak viszont. Mosolygott az arcod, de azok az egészséges piros rózsák letnétek róla, Sápadt róztal, sárga voltál és nem mozdultál meg. Csak nevetés két szemed megtörtén — ajkad tréfálkozva volt felnyitva, mintha azt átkartad volna mondani.
„Ugy-e zászlós Ur! Ugy-kis halál nem tesz semmit?”

Homlokodon egy kis lyuk volt, szived tájékán is. Ott szaladt ki az élet.

Sokáig elnéztelek. Te már azt nem láttad, hogy ott sokan meg-síratlak és hogy még én is elfor-

duitam tőled — és két könnyecsepet förtöltem ki... Gecseg koma... egyszerű megrikkált bennünket. Ekkor tudtam meg, hogy nem csak kacaj tudtál ajkunkra csalni, de könnyet is lopni szempillánkra. Hiába nagy kopé voltál Gecseg koma...

Hórváth Kázmér.

A vármegye közegészségügyi viszonyai.

A népmozgalmi statisztika adatai szerint a vármegye területén 1914. évben házasságot kötött 1523 pár és így a házasságkötések száma a megelőző év 1794 számával szemben 271 apadást mutat. Különösen felütnő volt a csökkenés július, augusztus, szeptember és október hónapokban, míg a megelőző hónap 131 házassága helyébe fokozatos apadással 91, 53, 17 és 47 lépett. A házasságkötések száma egyébként 394 és 17 között ingadozott, az előbbit február, az utóbbit szeptember mutatja, míg a nagymértékű csökkenés a háborúnak tulajdonítható.

Született 4116 fiú, 3677 leány, összesen 7793 gyermek. Örvendetes dolog a magyar faj izmosodása tekintetéből, hogy a születések számában az előző év 7561 gyermekével szemben 232 gyarapodást találunk. Különösen a fiugyermekek születési száma mutat lényeges emelkedést, mert 3851-ről 4116-ra növekedett, míg a leányonkál 33 apádként konstalálható. Házasságból született 7209, vagyis 329-el több, mint az előző évben, míg a törvénytelen születések száma a két évben 398, illetőleg 307 volt. A 91 főnyi apadás mindenesetre örvendetes jelenség. Holtan született 190 gyermek, ikerszületés 87 volt, még pe-

dig egy alkalommal három gyermeket szült az anya. Legtöbb születés — 723 — volt májusban, legkevesebb — 567 — júliusban. Az egész esztendő születéseiből 24 százalék esik a halvaszületőkre, épügy, mint az előző évben. Meghalt az év folyamán 2480 férfi, 2305 nő, összesen 4785 gyermek. A szaporodás az előző évhez képest 198. A halálozási-számok növekedését a serdülő, a fiatal, a férfi és az aggkorban találjuk, míg a gyermek halálozás az egy éven aluli csecsemőkönél 131, az 1 től 10 évig terjedő korakra pedig 32 apadási mutató az előző évhez képest.

A halálozás legnagyobb az egy éven aluli korban, 1—10 évig viszont már felénnyre száll alá. Rohamosan csökken egész az 50—60 évig, hogy azután ezen koron túl újólag emelkedjék. Szomorúbb dolog, hogy 7793 újszülöttet, 2154 gyermekhalálozást jut, vagyis minden 100 újszülött közül 276 százalék hal meg csecsemő korában, vagy az élet tizedik évéig. A gyermekhalandóság adatai egyébként jóval alacsonyabbak még nálunk, mint egyéb törvényhatóságok területén. Az egész esztendő 7793 születésével szemben 4785 a halotak száma, illetőleg a 190 halvaszületőt hozzáadásával 4975. A születési föbblet ezek szerint 2848, vagyis ennnyivel gyarapodott Fejérvármegye lakossága. A szaporodás 79-el több, mint az előző évben volt.

A fertőző bántalmak közül kanyaró 992 esettel jelentkezett. A vörhenynél 93 apadást találjuk az előző évhez képest. Röncsölő toroklób 176 esettel és 28, vagyis 15-9 százalék halálzással volt a vármegye területén. Apadás: itt is konstalálható a megelőző év 198. esetével szemben, a gyógyulást pedig a szérum üdvösen befolyásolta.

TÁRCA.

Mikor a rabszolgák fellázadnak.

Irta: Ágoston Mihály.

Körülbelül egy esztendeje annak, hogy a „Fejérmegyei Napló” hasábjain a „Rádzsák földjén” c. sorozatos közleményeim megjelenek Indiáról s annak politikai viszonyairól. Ezekben a közleményekben rámutattam azokra az okokra, melyek a hinduk forrongását előidézik. Foglalkoztam ezekben a közleményekben az angol „buiseness” politika visszafelé, az angol közigazgatással, a hivatali rendszerrel, az iskola ügyel s a 200 éves angol gyarmatosítás összes eredményeivel hátrányával. Felhoztam ezekben a közleményekben a „Times” agályait is, melyek szerint jobban tennek az angolok, ha sorsára engednék Indiát, amíg nem késő s biztosítanak maguknak a kereskedelmet, mintha egy óriási forradalom foszlja meg őket India birtokától, melynek benszülető vezetősége nem az az-elmarradt, fanatikus barbár többé, mint amilyen csak ötven évvel ezelőtt is volt.

A mai nagy világháboru a szabadság reggelét jelenti a hindu népnek.

Mi már hónapok óta jóformán

semmit sem tudunk arról, hogy mi történik itt ezen a hatalmas barna kontinensen. Ne gondoljuk azonban, hogy, valami fényesen állt itt az angolok ügye. A hindu népek lázongásak már a háboru kezdete előtt félelmetes mérvet öltött s hogy a posta, vagy a táviró, nekünk, az angolokkal elleneséges országoknak nem hoz keletrel semmi hírt, semmi esetre sem jelenti azt, hogy Rabindranath Tagore hazájában csend van s hogy az évszázadok óta elnyomott hindu nemzeti eszme le ne rázza magáról egyszer s mindenkorra a brit hódító rabbiincseit.

Igenis! Ez a főtő csend sokat beszél. Hallottuk már a háboru elején, hogy Japánt rendeli a feketé milliök hátába Anglia. A sárga élelmesse, olyan kikötéseket tett erre, melyek porig aláztakt volna a büszke Angliát. Olyan törekvésekről lebbentették fel a ftyólt ezek a kikötések, melyek élvitathatatlanul és félremagyarázhatatlanul, kereken és nyíltan oda-mondták, hogy ok pont az egész, Ázsia feletti hegemóniát akarják semmivel sem többet, vagy kevesebbet.

A Buckingham palotában persze nagy futkozás támadt erre. A sárga üzlet nem válik be, a hindukat pedig mégis csak el kell némtani.

Greyalkimista műhelyében új tervek, készültek tenát: — új ter-

vek, új igéreték, új paradicsomok, új napugarak, a hindu Nirvána bus kódében Elkésett tervek, lejárt frázisok s a hindu népet annyiszor fal mellé állított hazugságok. A legutolsó cseréppipás londoni hordár is sejtlemesen mosolygott ezek hallatára, csak sir Edward Grey nem mosolygott, őt konvencionálisan — köfötték azok a politikai szonglörégek és machiavellista százcarság, amelyeket mindig sajátjának vall az angol politika, minelyt kátyuba kerül, azaz legyőzhetetlen veszedelmekről van szó. Chamberlain (kit találoán „manchesteri boltos”-nak csúfolt a vasalt nadrágos angol júnkersek:) következetes tudott maradni ilyen helyzetekkel szemben, pedig ő sem utálta Machiavellit s az izoláltnak látszó Cúrzon dettó. Ők még rendelkeztek annyi fűränggal és tettel, hogy egyidőre magukhoz kötötték és lefegyverették úgy, ahogy a hindu elégületlen-ségét. De Grey aki a „fehérek” érdekeiért puskacsó elé állítja ez-reit e lázongó nép fiainak, aki oda állítja Japánt a háta-mögé ágyúkkal és torpedókkal, aztán — természetesen — nem válik be a Kacsúra-féle üzlet, hanem újra a „lázadó-kal alkuszik, ez a szerep még a legutolsó szúdra előtt is egy olyan sajnálatosan agyon-maszkirozott bohócok teszi Grey urat s olyan nyilvánvalóvá Júdas-közeledését, hazugságait, hogy

többé lehetetlen az eddigi loyáltsá-t tartani.

Régóta nyilvánvaló, hogy az a kapocs, ami Indiát Nagybritanniához eddig fűzte, már annyira meglazult, hogy minden pillanattal elszakadhat. Csak egy lökésre, egy lendületre kell várni. De mit tudunk mi, hogy nem szakadt-e már el? Mi tudjuk azt, hogy a feketé milliök lelkületéből micsoda hangulatot vagy tetteket váltott ki a fehérek háborúja? S vajjon hogy ezek a leigazott feketék, ezek srofos eszű ravasz hinduk, akik európai egyetemeken és főiskolákon szivták magukba a kultúra mérgét — melyet Roberts oly veszedelmesnek tartott — elhiszik-e Asquithnak azt a gyermek hazugságot, hogy a németek és mi vagyunk az okai India gazdasági pangásának, hogy a német ipar, kereskedelem és gazdasági politika ölik meg a hindu agráriusokat. Elhiszi-e French urnak a gurkha vagy a szikh katona azt, hogy a németek és mi kegyetlenek vagyunk s hogy ok (f. i. a gurkha és a szikh) bestialak állanak szemben, akiknek kedvük telik a vérontásban s akik Anglia holttestén keresztül pályáznak Indiára? Elhiszi-e ezt a gurkha vagy a szikh, avagy a hindu diák — különösen ez utóbbi, aki egy ismeri Európát s annak népi, mint a saját tengerét?

(Folyt. köv.)

A hasi hagymáz fellépési módjában az esztendő két fele nagyon is jellegzetes adatokkal szolgált. Januártól júliusig az összes megbetegedések száma 40 volt, sőt májusban csupán 1, áprilisban pedig egyetlen egy eset sem mutatkozott. Júliustól decemberig viszont 107 eset fordult elő. Hökhurut az év első felében öltött nagyobb kiterjedést, még pedig 265 esettel és 20 halálzással.

A Tengerikészlet összeírása.

A tengerikészlet összeírásáról a földművelésügyi miniszternek rendelve most érkezett meg a törvényhatóságokhoz.

A összeírásról két példány jegyzéket kell készíteni. A csöves állapotban levő tengeri mennyiségek morzsolat tengerire átszámitva a tulajdonos bemozdásának figyelembe vételével becsléssel állapítandó meg.

A rendelkezni a községi elöljáróság (városi tanács) való megérkezte napjától kezdve további intézkedés minden csöves és morzsolat tengerit zárlat alatt levőnek tekintenek és ki vége az Országos Gazdasági Bizottság részére az önkéntes bejelentés vagy requirálás folytán már előbb zárlat alá helyezett mennyiségeknek az Országos Gazdasági Bizottság meghatalmazottjainak felhívására való elszállítását, semmiféle más címen a község (város) területéről tengerit előleges engedély nélkül elszállítani nem szabad.

A ezen rendelet alapján most zárlat alá helyezett készlet tulajdonosa köteles a készletet mindaddig megőrizni, a meddig az Országos Gazdasági Bizottság a készletet tőle át nem veszi, vagy amíg a miniszter a készletet zár alól fel nem oldja. Eddig az időig a birtokosnak a a zár alá vett készletről nem szabad rendelkeznie: azonban a készlet tulajdonosa jogosult készletéből saját gazdasági és háztartási szükségletére annyit felhasználni, mint a mennyinek felhasználása takarékos eljárás mellett feltétlenül szükséges. Ha azonban a birtokos azon időpontig, amíg az összeírt készletek átvétele, vagy feloldása felőlrendelet megérkezik, saját háztartási és gazdasági szükségletére most zárlat alá helyezett egész készletének 10% -át meghaladó mennyiséget volna kénytelen igénybe venni és ha ez a 10 százalékot meghaladó mennyiség 5 méter-mázsánál több, a készlet birtokosa köteles erről a községi elöljáróságnak (városi tanács) jelentést tenni és ez viszont köteles meggyőződést szerezni arról, hogy a szükséglet tényleg fennforog-e és nem történik-e visszaélés. Ha a készlet tulajdonosa igazolja azt, hogy a készletből bizonyos mennyiségre más törvényhatóság területén levő gazdaságában, vagy hazlatolépén, szüksége van, — alispán és a polgármester az elszállításra engedélyt adhat és a vasuti szállítási igazolvány kiadására az elsőfokú hatóságot utasíthatja.

Autótloptak.

Mióta az autók megszorodtak Magyarországon, a tolvajok, a családok egy új neme tűnt föl a biciklitolvajok mellett. Az autótolvajok. Egészen ugyanolyan mintára csinálják, mint a régiek. A gazdátlan lóra foppattannak a lökötkök és elvágattnak, a kapujában otthagytott biciklinek is hamar lába kel, ha a gazdája le nem köztöli. Az autókának eleddig békét hagytak a tolvajok és egyéb csirkefogók; az autótulajdonosok, a söfförök nagy bátorsággal otthagyták az utcán gépeiket; a bámészkodó, szájtátogató publikum legfeljebb hangos megjegyzéseket tett az autóra, vagy pedig merész, köpé inasgyerekek nyomták meg egy kissé a tőf-tőföt nagy derűtséget kelte a publikum körében.

A komáromi autótolvajok azonban alighanem iskolát fognak alapítani. A kuruc Komáromból ugyanis egy távirat érkezett rendőrségünkhez, mely tudtul adja, hogy ott eloptak egy 9000 korona értékű pirosszínű autót, melynek a bejegyzett száma 3 128. Az autótolvajok persze hamarosan eltűnnek a látóhatárról s a komáromi rendőrség ugyancsak bottal üthette a gyors autótolvajok nyomát. Hadd szaladjanak, hisz autót nem gomposztú, hogy olyan hamarosan el lehessen tüntetni a rendőrség, csendőrség ezerszemű emberei előtt. A nyomozást azért megindították és a valószínű tettest is gyanítják Német Sándor 19 éves műszerstanonc személyében, aki hogy el ne unja magát autózás közben, egy kiskuro kolleját is maga mellé vette a bakra.

A két nagyralátó autótolvaj kedvelt öskoronázó városunk felé vette útját, s ha a komáromi rendőrség jól gyanítja, nemcsakra meglátjuk a lopott piros autót. Akkor aztán az autózásnak is vége szakad hamarosan.

Fejérvármegye Szent György kórházának munkája.

A kórház múlt évi működését legszemléletesebben azok a számok ábrázolják, melyek az óriási mértékben megnőtt betegforgalmat a következőkkel adtuk közli:

1913. év végével ápolásban maradt 207, 1914. év folyamán felvették 3291 beteget. Összesen ápolat 3498-at, ezekből gyógyult 2048, javult 904, gyógyulatlan maradt 17, meghalt 244. A kórházban az év végén visszamaradt 285 beteg.

Az ápolásban volt 3498 beteg közül begyógyászati volt 1585, tüdőbeteg 161, emebeteg 89, sebészi 1663. Katonát összesen 911-et ápoltak.

Az ápolási napok száma volt a tüdőbetegekkel együtt 90.117, anélkül 74.172, az előző évben 68.723. A beteglétszám legmagasabb volt szeptember 3-án: 425, a legalacsonyabb augusztus 21-én: 183. A külön osztályon gyógykezelték száma 114 volt 2710 ápolási nappal (előző évben 875 ápolási nap). A fent vázolt számok bizonyítják,

hogy a kórházunk betegállománya, betegforgalma és ápolási napjainak a száma nagy arányban emelkedett.

A rendes viszonyok között is észlelt ezen betegforgalmi növekedés jár, fokozott munkálkodása a kórháznak a világháború kitűrésevel azután a végső erőfeszítéshez jutott, mert a hadi állapot következményei kórházunkat is nehéz feladatok elé állították. Kórházunk már előrelátóan gondoskodott arról, hogy a váratlanul kitejődő események készületlenül ne találják és csak így történhetett meg, hogy az első sebesült szállítmány érkezésével szeptember hó 3 án egyszerre 235 beteg harcost vettek ápolás alá, mely napon a 270 ágya berendezett kórházunkban 425 beteg volt ápolás alatt.

A sebészeti osztály működése az elmúlt évben elérte a teljesítőképes határát. Volt 1663 sebészeti beteg, közülük 714 sebesült katonára, kiknek egy része a sebészeti osztályt zsufoltása miatt a begyógyászaton kezeltett. A mutéték száma 887 volt. Ebből 218-hasi mutét.

A kórház bevételre volt a múlt évben 87.422 rendezes ápolási nap után 208.315 K 92 fill., 2710 külön osztályi ápolási nap után 13.550 K., egyebekben 171 K 43 fill., összesen 220 037 K 35 fill.

A hátralelknek az előző évekhez képest mutatkozó emelkedést egyrészt a sanatórium bekapcsolása, másrészt az idézte elő, hogy a munkásbiztosító pénztár a múlt évben a hozzá számlázott gyógydíjakból a legerősebb szorgalmazás dacára egy fillert sem fizetett.

Nagy baj az mindenesetre, hogy kórházunknak ily nagy hitelt kell nyújtani az intézetet igénybevevők részére, különösen akkor, mikor a kórházi-alap tartaléktőkével egyáltalában nem rendelkezik.

Háborús apróságok.

A cigány boldogsága. Egy szemtanu írja le a mai nagy időnek a következő érdekes és megható kis epizódját. Egy harcolt a cigány, mint egy oroszlan. A fardaimakata a legjobban bírta, igényei nem voltak, a melegét, vagy hideget föl sem vette s ha verekedni kellett, nem volt vakmerőbb legény az egész ezredben. Azt akarta megmutatni, hogy a cigányokat, a minden helyről kitagadott és kirugott, mindenkitől lenesztett cigányok is van hazája. És mikor a hősiesség iskoláját már kijárta s fellebbvalói bámulattal adóztak a bátor, vitéz, szurkos, feketeképlű legénynek, mint anyai társa, ő is megebesült. Golyó száladt keresztült rajta; azt a néhány edek ölmöt még az ő szervezete sem tudta megemészteni. Esméletlenül találták meg a harcmezőn a szanitések, akik hátravitték a közőhelyre, ahol lengették róla a halálverítéket, bekötötték súlyos sebt és elküldték a legközelebbi tartalékkórházba. Itt találkoztam vele. Negyednapja lebegett élet és halál között. Az orvosok, akik társaitól hallották, hogy milyen hősiessé harcolt, mindent elkövettek, hogy megmentsék. Ötödnappra magához is tért a cigány. Ott álltunk az ágya mellett leve a lélekzetét, az első szavát. Eleinte tétován, szinte ijedten nézett körül a tiszta kórteremben. A ragyogó ágy, a nyájas ápolónő, az orvosok, — mindez olyan idegen volt lázas álmodók meggyőztört, terhes agyának. Csak lassan eszmélt rá, hogy mind ez ő érte van.

— Boldog vagyok! — Ez volt az első szava.

— Miért vagy boldog? kérdi tőle az egyik orvos.

— Nagyon, de nagyon boldog vagyok, mert életemben most fekszen először ágyban! ... utottaga halkan a cigány és ... sendesen zokogni kezdett. Az orvost is, aki hirtelen ezer sebesültet kezel, annyira meghatotta a cigány boldogsága, hogy a legmelegebb részvét könnyei töltötták szeméibe.

Kis galambom lelke volt. A levágóban megérezte a vad és kegyetlen embermészárlás furcsa illata.

A gránátok méteres üregeket vágott ki a földből, az eget egészen eltakarta a lőporfüst vastag felhője. Minden katonán erőt vett a harci izgalom örjítő léza, emberfeletti megfeszítéseket fejtett ki mindegyik.

En, mondja a főhadnagy — csapatommal a lövészárokban voltam. Zemben velünk volt az oroszok lövészárka. Ugy 300 lépéssnyire. A mi árknak is tulajdonképpen az oroszoké volt. De az azelőtti napon kiverült belőle őket.

Reggel jött a parancs, hogy ezt az elfoglalt lövészárkot mindenáron meg kell tartanunk. Az utolsó emberig.

Megmondtam a katonáimnak a parancsot. Figyelmeztettem őket, hogy mi vár rájuk. A hős fiúk mind lelkes kiállással fogadták meg hogy eleletük arán is megvédik az árkot.

Reggelölt délig szünet nélkül tartott a fegyvertűz. Eközben messziről felénk zengett az agyuk félelmes passzusa.

Délben egy kis szünet állott be. A futóárkokon keresztül megkajuk az ébédet. Ezt a katonák józúten elfogyasztották, mintha csak otthon lennének.

Az egyik baka azonban nem evett. Fénylő szemekkel egy helyre bámult. Oja néztem én is. Látom, hogy a lövészárkunktól vagy tíz lépéssnyire egy fehér galamb gubbaszkodik.

Figyelni kezdtem, hogy mi fog történni. Há! egyszer csak látom, hogy a baka kimászott az árokból és lésül ennek a szélére. Kezében egy kenyeret tart, letör belőle egy darabot és a kenyérmorszákat oda-szórja a galamb felé.

A fehér galamb boldog örven-dezéssel kap a morszák után és a baka örömmel nézi amint eszik. Hirtelen fegyverropogások hallatszának, látom, amint az orosz lövészárkból a bakára lönek. Par perc múlva a baka előtem esett be a lövészárkba.

Székesfehérvár szab. kir. város

APOLLO

színház

Szardán és csütörtökön

április 21 és 22-án:

A SZÓSZEGŐ

dráma 3 felvonásban.

Főszereplő: Lilly Beck.

Mozgófényképezme az

északi és déli harcterről.

1. szám. (Eredeti felvételek.)

Remek kiegészítő műsor.

Két golyó találta. Az egyik a kezén ment keresztül, a másik a szívén. A kibe felett a blúzón egy egy parányi rubintos vércsepp.

A többi katonák megriadtan mennek hozzá, egy felubelje karjaiba veszi és amikor megkérdezik, hogy mi történt vele, halkán sutlogja:

— A kis galambom jött el hozzám búcsúzkodni. A kis galambom lelke volt.

HIREK.

— A főispán üdvözlése. A vármegye tisztikara Szűcs Jenő alispán vezetésével ma délelőtti fogja üdvözölni a harctérrel megérkező gróf Széchenyi Viktor főispánt.

— Hőseink. A Balkán haderők parancsnoksága Pisch Márton szakaszvezetőnek, Forstner Krisztián tizedesnek, Horváth János őrvezetőnek, Hegedűs János, Nagy József, Agoston István és Lévai István népfelkelőknek mind a hét a 17. népfelkelő gyalogrezdben az ellen-ség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül a bronz vitézségi érmet adományozta.

— Hindenburg-ezred zenekara Székesfehérvárra. A hadvezetőség utasítására a katonai zenekarat a harctérről hazavezényelték. A Hindenburg-ezred zenekarat Székesfehérvárra rendelték. A zenekarnak iderendelése átmeneti vagy állandó jellegű lesz-e, azt még nem tudjuk.

— Liszt érkezett a városnak. A város fővárosi szerződött malma ma két vagon lisztet küldött. A közönség köréből többen panaszkodnak, hogy kevés főzölisztet kapnak. Ezen a panaszon a város nem segíthet, mert csak olyan arányban adhat főzölisztet a publikumnak, amilyen arányban a malom küldi a lisztet.

— Tudakozódás a barotéren eltüntek után. A hadbavonult és a harctéren eltűnt egyének hozzátartozói köréből tömeges tudakozódások érkeznek a wieni cs. és kir. hadilevélár hadistatistikai irodájához, amely a hivatal részéről a kért felvilágosítások meg nem adhatók, mivel a csapatoktól beérkezt jelentések alapján csupán az eltűnt tényleg a tudomása. A honvédelmi-minisztérium közli ma egy város mint a vármegye törvényhatóságát, hogy az eltűnt katonai, népfelkelő stb. egyének nevei, az összes meglevő adatok feltüntetése mellett, a kiegészítő, népfelkelő, parancsnokságok által az illetékes községi előljáróságoknál közölhetnek. Ezenkívül még felvilágosítás adására csupán a Budapest és Wienben alakult tudakozódó irodák vannak hivatva. Más hatóságoknál való tudakozódás tehát tiltatlan.

— Kivándorlás Fejérvármegyéből. 1914. évben a kivándorlás ismét nagyobb arányokban mutatkozott, mint az 1913. évben, úgy hogy augusztus hó 1-ig 358 kérvény érkezett már be. A július 26-án elfrendelt részleges, majd később a bekövetkezett általános mozgósítás folytán a hadköteles korban lévő egyének miniszteri rendelettel eltiltattak a kivándorlástól, illetve a kivándorlás engedélyezését elfüggesztették.

— Olcsó lovak a gazdáknak. Megirtuk, hogy a hadvezetőség a harc képtelen lovakat olcsón eladja a gazdáknak. A gazdák természetesen tömegesen jelentkeznek a Fejérmegyei Naplónál és a Gazdasági Egyesületnél olcsó lóvásárlásra. Felhívjuk a gazdákat, hogy ezen ügyben most ne fáradjanak sehova és emiatt a drága munkáidőt ne vesztik el, mert most nincsenek ilyen olcsó lovak. Ha lesznek, akkor értesíteni fogjuk őket. Az ilyen lovak nyilvános árverésen adtnak el.

— Lovasberény áldozatkészsége. Már nem egy ízben adta tanujelét áldozatkészségének Lovasberény község. Nagyszerű alapítvánnyal gondoskodott a háború árvaírói, most pedig csatlakozott ahhoz a humánus mozgalomhoz, mely a háború legnagyobb áldozatainak sorát, a vak katonákat igyekszik enyhíteni és megkönnyebbiteni. 80 koronát gyűjtött a vak katonáknak, 80 koronát a vakok egyesületének és 5 koronát az Augusztia gyorssegély alapa. Az összegzet a fenti cölökre már el is küldötték.

— A hazának. Resnászky Karolin fémek küldött a Fejérmegyei Naplónak a hadsereg számára.

— Rövid hírek.

— Értekezlet. A lisztkereskedők, sütők, bábosok és cukraszok folyó hó 25-én délután 3 órakor a liszt-kérdés ügyében értekezletet tartanak.

JÖN

a világ leghatalmasabb filmalkotása

EXCELSIOR

NAGY BALETT

teljes zenével, 600 szereplővel, a világhírű milánói Scala színház előadásában. Izgatón érdekes műsorral

JÖN!

— A vak katonáknak. Mohos Béla nádasdladányi jegyző és Szentes József községi bíró buzgólkodása folytán gyűlt össze az alábbi összegre a vak katonák részére. Többszere szegény jászivú asszonyok adták össze: Molnár Jánosné, Nagy Jánosné, Kocsis Istvánné, B. Farkas Ferenc, K. Horváth Józsefné, Pap Jánosné, Lotringer Józsefné, Strausz Józsefné, Kolner Józsefné, Pulger Ferencné, Herczeg János, Burján Mihály, Szabados Józsefné, Szabó Józsefné, Lotringer Jánosné, Szabó Ignácné, Hegedűs István, Strausz Józsefné, Szűcs János, Vingliman István, Vingliman Mihályné, F. Szabó Pálné, Hutvagner Imréné, ifj. Tóth Pál, Möríc Istvánné, Fister Pálné 1—1 K. Fister Józsefné, Császár Józsefné, Kulifai Mihályné, Pilli István, Pap Józsefné, F. Szabó Józsefné, Filó Istvánné, F. Szabó Mihályné, Pap Ferencné, Szabó Ferencné, Hopka József, Csepi Józsefné, Varga Istvánné 60—60 f. Bakos Jánosné, Lengyel Andrásné, Csepi Mihályné, Varga Mihályné, Vingli József, Német Józsefné, Vingliman Jánosné 50—50 f. ifj. Fister Józsefné, Farádi Mihályné, Székfi Györgyné, Kerekes Ferencné,

Hamvai Ferencné, Hegedűs Józsefné, Perecs Andrásné, Hamvai Ferencné, Csepi Ferencné, Klima Istvánné, 40—40 f. Grund Istvánné 30 fill. Tombor István, Miklós Vilmosné, Varga Pál 20—20 fill.

— Kőhögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult szer a dr. Störk-féle komprimált melipasztilin. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Róbert Magyar Korona-gyógyszertárában Székesfehérvár Városházán.

Felvágotok, sajtok nagy választékban. Borok, pezsgők, rumok és likőrök; cukorkák, teáutemény. Müncheni Szalvator sör. Pénteken balatoni süllő Gebauer Testvéreknél, Kossuth-utca. Telefon 340.

PIJMEI kávébehozatal

SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOR ÉPÜLETE) ::

Pörkölt kávékeverékek utolérhetetlenek! Saját villamos kávényagypörköldé! Telefon 250.

SZÍNHÁZ.

A szeszgő cime annak a remek társadalmi drámának, melyet ma és holnap mutat be az Apolló színház. A darab, melyet alig néhány napja a budapesti Tivoli mutatott be, páratlan nagy sikert aratott. Hiszük, hogy városunk közönségének is a tetszettel váltja ki. A műsort kitűnő vigjátékok és a mozgófénykép hetizenle 18 ik száma egészíti ki. Az előadások fél 7 és 9 órakor kezdődnek.

Vendéglősök figyelmébe.

Dr. Saára Gyula polgármester felhívást intézett az Ipartársulathoz, hogy azon t. tagjaik névsorát, akik kifözéssel foglalkoznak s ételekhez, kenyérhez lisztre a háztartási szükségletüket meghaladó mennyiségben szükségük van, sürgősen állítsák össze s az illetőkkel a névjegyzékbe irassák be, hogy hetenként mennyi főzölisztet óhajtának és mennyi kenyérlisztát vételére vállalnak kötelezettséget. A lisztek ugyanis legalább 50%-ig tengeri liszttel keverték, tehát az eltartásuk 8 napon túl bizonytalan levén, az Első Budapesti Gözmalom hetenként friss szállítmányt küld.

A készletek a jegyzékbe szintén beirandók, mert azok hatósági nyomozás tárgyai lesznek. Miután a jegyzék április hó 22 délig a polgármesteri hivatalhoz beterjesztendő, felkérem az Ipartársulat tagait, hogy lisztszükségletüket és lisztszlettüket a Vendéglősök szodagyárának tanácstermében kitett iven a jelzett határidőre okvetlen jelentsek be.

Székesfehérvár, 1915. ápr. 19.
Fekete Géza
szövetség elnök.

Legújabb szalma (tagál) női kalap-formák.

Selyemsapkák. VIRÁGOK és DISZEK

Elegáns blousok és pongyolák legolcsóbban kaphatók:

Kovács Antalnál, url és női divatárúháza. Városház-tér.

Szerkesztői üzenet.

Helyben. Biróczy Ferenc 69. gy. e. közlegény 1914. december hó 4-én hős halált halt.

Jankovics Mihály 69. gy. e. közlegénye orosz fogságba esett. Tartózkodási helye még ismeretlen.

Türelmetlenkedők s lelkes fiai a hazánknak még csak legyetek türelmemmel. A ti bevonulástokról egyelőre nincs szó, talán a bejáron lesz, ha addig sem tudjuk bejárni a háborút.

H K. tábori posta 55. Halásan köszönjük és szeretettel üdvözöljük vitéz bajtársaival együtt. Hogy milyen büszkék vagyunk önökre, azt csak akkor fogják igazán megtudni, ha a jó lsten hazasági mindnyájukat.

APRÓHIRDETÉSEK.

Ösz-utca 4. számú házat a helyszínen folyó hó 25. délután 2 órakor önkéntes árverésen eladják.

Egy fiatal szentbernáthgyi kutya eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Mindenesfium felvételt Vadász-tózsében. Budai-ut.

Telefon 233. — Telefon 233.

Szerdán és csütörtökön
április hó 21 és 22-én:

Múlt héten a Bpesti Omnia-ban óriási sikert aratott

Bűnös ÉVA.

Modern erkölcsdráma 3 felvonásban, — (filmszenzáció.)

Éva: Juge Stub.
Anna: Jenny Rochgaard.
Dagmartheater művésznői.

Fényes pótműsor.

Hétköznapokon az előadások kezdete fél 7 és 9 órakor.